

Ügyszám: NAIH/2018/5798/2/J
Ügyintéző: dr. Bíró János
Közreműködő: dr. Román Anita

Hiv. szám: 10635-96/2018
Ügyintézőjük: Lépné dr. Balogh Krisztina

Balogh András József
jogi és igazgatási ügyekért felelős helyettes államtitkár

Honvédelmi Minisztérium

Budapest
hm.jf@hm.gov.hu

Tisztelt Helyettes Államtitkár Úr!

Az egyes törvények honvédelmi kérdésekkel összefüggő módosításáról szóló törvényjavaslat véleményezésre megküldött tervezetéhez az alábbi észrevételeket teszem.

1. A tervezet 10. §-a a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) 3. §-ának módosítását tartalmazza. Eszerint a Mavtv. 3. § 1. b) pontjában meghatározott értelmező rendelkezés kiegészülne egy bb) alponttal, mely a külföldi minősített adat fogalmi körét kibővíti a Magyar Honvédség nemzetközi műveletei és gyakorlatai keretében keletkezett, illetve felhasznált, a műveletben résztvevő felek által – a művelet vagy gyakorlat követelményei szerinti minősítéssel – korlátozott nyilvánosságú adatokkal. A tervezett szabályozás szerint az ilyen külföldi minősítések esetében nem lenne szükség két- vagy többoldalú titokvédelmi megállapodások meglétére a részes felek által képviselt államokkal, hanem a Magyar Honvédség, illetve a műveletet vagy a gyakorlatot irányító más részes fél határozná meg a minősített adat kezelésére vonatkozó rendelkezéseket.

Javasolom az értelmező rendelkezés korrekcióját, illetve a szabályozás kiegészítését a következőkre tekintettel:

- A Magyar Honvédség nemzetközi műveletei és gyakorlatai keretében keletkezett és felhasznált adatokról feltételezhető, hogy honvédelmi, illetve külügyi érdekre tekintettel szükséges lehet a minősítésük. Véleményünk szerint elfogadható, ha a törvénymódosítás lehetővé teszi az ilyen műveletek és gyakorlatok során keletkezett, a külföldi partnerekre vonatkozó, illetve az azoktól származó adatok külföldi minősített adattá minősítését. Azonban a Magyar Honvédség részvétele során keletkező, a Magyar Honvédségre vonatkozó adatok esetében elvi alkotmányossági megfontolások alapján a nemzeti minősített adattá minősítés lehet a megfelelő jogintézmény az adatok nyilvánosságának korlátozására. Ugyanis a Mavtv. szabályozási rendszerében a külföldi minősített adatok olyan adatok, amelyek védelme a Magyarországgal együttműködő, a külföldi félnél keletkezett minősített adatokat Magyarországra továbbító külföldi államok és nemzetközi szervezetek érdekeinek védelmét szolgálja, ezért azokra nem vonatkozik a magyar információszabadság alkotmányos követelményrendszere. (Például ebből vezethető le az, hogy a hatályos magyar szabályozás alapján a külföldi minősített adatok minősítésének magyar fél általi felülvizsgálata, közérdekű adatigény keretében történő megismerése, valamint a minősítés megszüntetése nem lehetséges.)

A Magyar Honvédség azonban a magyar államszervezet része, ezért az álláspontom szerint a tevékenységére vonatkozó adatok nyilvánosságának korlátozására vonatkozó szabályozásnak meg kell felelnie a magyar alapjogkorlátozás alkotmányos feltételrendszerének. Ezért a Magyar Honvédség tevékenységére vonatkozó adatok minősítésekor a nemzeti minősített adatokra vonatkozó szabályok alapul vétele szükséges. A Magyar Honvédségnél keletkezett, a Magyar Honvédségre vonatkozó adatok külföldi minősített adattá minősítése csak kivételesen, csak akkor jöhet szóba, ha ezen adatok külföldi minősített adatokkal együtt keletkeztek és nem lehetséges az azoktól történő elválasztásuk.

- A minősített adatok védelméhez kapcsolódó büntetőjogi szankciók, valamint a minősített adatok jogszabályban meghatározott biztonsági védelme a minősítési szintek szerint differenciált. A külföldi minősített adatok esetében a Mavtv. 2. számú melléklete, valamint az e tárgyban kötött nemzetközi szerződések tartalmazzák a külföldi és a nemzeti minősített adatok egyes minősítési szintjeinek megfeleltetését. A demokratikus jogállamiság részét képező jogbiztonság érvényesülése, valamint a titoksértés büntetőjogi szankcionálása miatt a minősítési szintek megfeleltetése jogi szabályozást igényel. Véleményem szerint e követelmény sérülne, ha a Mavtv. módosítás a Magyar Honvédség jogalkalmazói döntési jogkörébe utalná a minősítési szintek megfeleltetését.

2. A tervezet 72. §-a módosítja a honvédségi adatkezelésről, az egyes honvédelmi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos katonai igazgatási feladatokról szóló 2013. évi XCVII. törvény (a továbbiakban: Haktv.) honvédségi munkáltatói és egyéb honvédségi adatkezelésekre vonatkozó szabályait. A módosítás szerint a Haktv. 21/B. § rendelkezik a zártkörű rendezvényekkel kapcsolatos nyilvántartásokról. E jogszabályhely értelmében a honvédségi szervezet zártkörű rendezvény megszervezése, illetve honvédelmi érdek érvényesítése céljából a rendezvényen résztvevő érintettek adatai között arcképmás és hangfelvétel kezelését is végezheti. A Haktv. – módosítással érintett - 21/B. § (2) bekezdése értelmében az adatok a rendezvény lebonyolítását követő 30 napig kezelhetők az arcképmást és hangfelvételt kivéve. Javasolom tisztázni és meghatározni az arcképmás és hangfelvétel tárolásának időtartamát is.

3. A Haktv. tervezett 8/E. § -ában megjelölt célokhoz rendeltén kezelhető személyes adatok körét a 16. melléklet 3. pontja határozza meg. Ezek közül az e) pontban felsoroltak az érintett önkéntes adatszolgáltatása alapján gyűjthetők. A további, az f) pont alpontjaiban felsorolt adatfajták közül legalább az alábbiak felvételét célszerű lenne szintén az érintettek önkéntes hozzájárulása alapján gyűjteni, hiszen olyan információkról van szó, amelyek az érintettek magánéletével kapcsolatosak és egyébként sem lehetséges ellenőrizni az önbevallással megadott adatok valóságát és pontosságát:

- „fa) fizikai aktivitással kapcsolatos adatok,*
- fb) [...] pihenéssel kapcsolatos adatok,*
- fc) táplálkozással kapcsolatos adatok,*
- fd) élvezeti szerek fogyasztására vonatkozó adatok,”*

4. A Haktv. tervezett 8/F. § (1) bekezdése szerint a honvédségi szervezet a szolgálatteljesítésre, illetve munkavégzésre képes állapot ellenőrzése, továbbá a katonai fegyelem és biztonság fenntartása és fokozása céljából kezeli a Honvédség személyi állománya tagjának 16. melléklet 4. pontja szerinti adatait. A tervezetből nem derül ki, hogy az adatkezelési célhoz, miként kapcsolódik a 16. melléklet 4. pontja szerinti adatok kezelése, ezért javasolom az adatkezelés céljának pontosabb meghatározását, például szűrővizsgálatok elvégzését megjelölve.

5. A Haktv. tervezett 14/C. § szerinti büntető ügyek nyilvántartása esetében nincs összhangban az adatkezelés deklarált célja és adatok megőrzésének időtartama, ugyanis az (1) bekezdésében megjelölt célok nem teszik kényszerítően szükségessé az adatok megőrzését a szolgálati viszony teljes időtartamára.

6. A Haktv. tervezett 21. § (3) bekezdésében a honvédségi objektumokba történő beléptetés során rögzített személyazonosító adatok 15 éves megőrzési ideje nagyságrendileg is túllépi a célhoz kötött adatkezelés és adatminimalizálás követelményeiből levezethető adatmegőrzési időtartamot. Javasolom kockázatelemzés alkalmazásával újrakalkulálni az adatmegőrzés szükséges időtartamát. Ugyanitt pontosítandó, hogy kinek kell megőriznie az adatokat, ugyanis a szövegből hiányzik a nyelvtani alany.

7. A Haktv. tervezett 21. § (4) bekezdés e) pontjánál pontosítandó, hogy milyen hatósági jogkört gyakorló (szerv? személy?) számára továbbíthatók az adok.

8. A Haktv. tervezett 22. § (3) bekezdése felsorolja azokat a helyiségeket, melyekben nem alkalmazható képfelvétel rögzítésére alkalmas megfigyelőrendszer. A szövegben nevesített kivételekkel egyetértve javasolom a felsorolás kiegészítését az állomány pihenésére, huzamos tartózkodására rendelt helyiségekkel, mert ezen területek képi megfigyelése sértené az érintettek magánszférájának tiszteletben tartásához fűződő jogot és ezáltal az érintettek emberi méltóságát is. Az Alkotmánybíróság vonatkozó, 36/2005. (X. 5.) AB határozata indokolásának III. pont 2. alpontja szerint „[...] a kamerának, mint a tulajdonvédelem technikai eszközének az alkalmazása a tulajdon tárgyainak óvására alkalmas ugyan, ám óhatatlanul személyekre, emberi magatartásokra, szokásokra, megnyilvánulásokra, illetőleg magára az emberi testre is irányulhat. Az elektronikus úton történő megfigyelés tehát alkalmas arra, hogy a magánszférába behatoljon, intim (szenzitív) élethelyzeteket rögzítsen akár olyképpen, hogy az érintett nem is tud a felvételről, vagy nincs abban a helyzetben, hogy mérlegelhesse az ilyen felvételek megengedhetőségét és azok következményeit. Az így végzett megfigyelés a magánélethez való jog sérelmén túl – szélesebb és mélyebb értelemben – az emberi méltósághoz való jogot általában is érintheti. A magánszféra lényegi fogalmi eleme éppen az, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek. Ha a nem kívánt betekintés mégis megtörténik, akkor nemcsak önmagában a magánélethez való jog, hanem az emberi méltóság körébe tartozó egyéb jogosultsági elemek, mint pl. az önrendelkezési szabadság vagy a testi-személyi integritáshoz való jog is sérülhet.” A törvényi korlátozásnak a képi adatokon túl a hanginformációkra is ki kell terjednie.

9. A Haktv. biometrikus adatkezeléssel kapcsolatban tervezett szabályaira vonatkozó észrevételek:

- A 24/P. § (2) bekezdésével kapcsolatban jelzem, hogy ha Honvédség erői és a

KNBSZ a tervezett módon közös adatkezelőként végzik majd a biometrikus adatok kezelését, úgy az Infotv. 25/B. (1) bekezdése szerint az e tárgyban kötött szerződést nyilvánosságra kell hozni.

- A 24/P. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott, támogató jellegű tevékenység túl általánosan van megfogalmazva, ezért olyan feladatok ellátása is beletartozhat, amely nem indokolja kényszerítően a biometrikus adatok kezelését. Javasolom ezért a kifogásolt pontot korrigálni. Megfelelő adatkezelési cél lenne például a külföldi katonai szerepvállalásban érintett magyar katonák életének és biztonságának védelme, valamint a külföldi művelet során használt katonai objektumok védelme.

- Elengedhetetlen lenne meghatározni, hogy kiknek, milyen csoportokhoz tartozó érintetteknek a biometrikus adatai kezelhetők. Például a 73. §-hoz fűzött indokolás tartalmaz egy felsorolást a lehetséges érintettekről. Az érintettek körét a normaszövegben kellene szerepeltetni. Ha definiálatlanul maradna az érintettek köre, akkor az sem lenne garantálható, hogy a tervezett szabályozás csak a szükséges mértékben és az adatkezelés céljával arányosan korlátozná az érintettek információs önrendelkezési jogát.

- Hasonló okból szükséges a 24/Q. § (3) bekezdésében meghatározni azt, hogy milyen célból továbbíthatók a biometrikus adatok a külföldi és nemzetközi partnerszervezetek számára. Meggyőződésem szerint az adattovábbítás feltételeit az érintettek csoportjai szerint kellene differenciálni, mert például kétkedem, hogy a magyar katonák biometrikus adatainak külföldi szervezetek számára történő átadására ugyanazokat a jogi feltételeket kellene vonatkoztatni, mint az ellenséges hadviselők vagy az elfogott terroristák biometrikus adatainak átadására. Tehát javasolom minimálisan a magyar katonák, valamint a velük együttműködő személyek esetében kifejezetten megtiltani, vagy legalábbis szigorú feltételekhez kötni és korlátozni a biometrikus adatok gyűjtését, illetve a külföldi szervezetnek történő átadását.

- A biometrikus adatok ötven évre kiterjedő kötelező megőrzéséhez (Haktv. 24/R. § (1) bekezdés) nem járul olyan indokolás, amely érdemben alátámasztaná e kirívóan hosszú időtartamot. A kapcsolódó indokolás szövegrész olyan, konkrétumokat nélkülöző, megfoghatatlan általánosságokat¹ tartalmaz, amelyek alapján feltehetőleg sem a törvényjavaslatot tárgyaló Országgyűlés, sem a törvénytervezet társadalmi egyeztetésében résztvevő állampolgárok nem lesznek képesek megalapozott képet alkotni arról, hogy szükséges-e a biometrikus adatok egy

¹ „A potenciális kockázatot, illetve fenyegetést jelentő tényezők/aktorok aktív, illetve passzív tevékenységével hosszú távon kell számolni. Az aktorok kockázatot és fenyegetést jelentő cselekményei térben és időben elkülönülve hosszú távon is megjelenthetnek”

emberöltőnyi idejű megőrzése. Javasolom az adatok megőrzését a célhoz kötött adatkezelés és az adatminimalizálás követelményére tekintettel annak függvényében meghatározni, hogy adott biometrikus adatot milyen célból kezelnek.

10. Az Infotv. legutóbbi módosítása nyomán, az Infotv. 25/G. § szabályai szerint a jogszabály előkészítőjének a feladatkörébe tartozik a jogszabályban előírt kötelező adatkezelésre vonatkozó előzetes kockázatelemzés és annak függvényében az adatvédelmi hatásvizsgálat elvégzése. A jelen törvénytervezet szerint előírni kívánt adatkezelések között a például az egészségügyi és a biometrikus adatok kezelésére valószínűsíthetően magas kockázatú, ezért javasoljuk valamennyi tervezett adatkezelés esetében elvégezni a kockázatbecslést, továbbá a valószínűsíthetően magas kockázatú adatkezelések esetében az adatvédelmi hatásvizsgálatot. Hatóságunk kész az Infotv. 25/H. § szerinti konzultáció lefolytatására.

Budapest, 2018. szeptember „27.”.

Üdvözlettel.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár